

ΠΕΡΙ ΟΦΕΩΝ.

Ἐκ τῶν τοῦ FIGUIER.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλ. Δ'.)

Ὁ τρομερός Κροταλίας εὐρίσκεται ἐν Ἀμερικῇ πρὸ πάντων δὲ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις πολιτείαις καὶ ἐν Μεξικῷ· τὸ μῆκος τοῦ σώματός του φθάνει καὶ μέχρι δύο μέτρων· τὸ χρῶμα τῆς ράχεως εἶναι στακτόχρουν μετὰ κιτρίνου καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐκτείνεται μακρὰ σειρὰ κηλίδων μαύρων μετὰ λευκοῦ περὶ τὰς ἄκρας χρώματος. Ἡ πεπιεσμένη αὐτοῦ κεφαλὴ καλύπτεται ἔμπροσθεν τῶν μυκτήρων ὑπὸ ἑξ λεπῶν μεγαλειτέρων τῶν τεθειμένων πλησίον των καὶ ἀποτελούντων τριπλῆν σειρὰν, ἐκ δυάδος λεπτῆς συγκειμένης ἐκάστης· οἱ ὀφθαλμοὶ ἀπαστράπτουσιν. Ἐκ στόματος τὰ μάλα ἠνεωγμένου ἐξέρχεται συχνάκις μαύρη καὶ δισχιδῆς γλῶσσα. Τὰ ἄγκιστρα μακρότατα καὶ τρομερὰ εὐρίσκονται πρὸς τὰ ἔμπροσθεν τῆς ἄνω σιαγόνης.

Ὁ κροταλίας ὀφείλει τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς ἀξιοσημείωτον καὶ περίεργον ιδιότητα. Ἡ ἄκρα τῆς οὐρᾶς του κοσμεῖται ὑπὸ μικρῶν θυλάκων συνεχομένων ἀλλήλοις καὶ ἀποτελούντων ἐλαφρὸν κρότον ἀπαράλλακτον ἐκείνου ὃν θὰ ἑκάμνον καρποὶ φασηλίων ἐντὸς τῶν ἀπεξηραμένων λοβῶν των· καὶ οὕτως ἀγγέλλεται τῷ ἀνθρώπῳ ἢ προσέγγις τοῦ τρομεροῦ ἐχθροῦ· ὁ κρότος εἶναι ἀσθενής, ἀλλ' ἱκανὸς ὥπως εἰδοποιήσῃ ἀνθρώποις καὶ ζώοις μέχρι τριάκοντα βημάτων ἀποστάσεως τὴν ἔλευσιν τοῦ τρομερωτέρου τῶν ἑρπετῶν.

Μικρὰ ζῶα, τετράποδα καὶ ἑρπετὰ εἰσὶν ἡ τροφή του· τὰ παραφυλάττει μεθ' ὑπομονῆς καὶ ἐξακοντίζεται κατ' αὐτῶν δι' ὅλου τοῦ μήκους τοῦ σώματός του ἅμα πλησιάζουσιν ἀρκούντως· εἶναι ζωοτόκος, τὰ δὲ νεογνὰ αὐτοῦ μετὰ τινα ἀπὸ τὴν γέννησίν των χρόνον ζητῶσιν ἄσυλον ἐντὸς τοῦ στόματος τῆς μητρός των.

Διαρκούντος τοῦ θέρους, ὁ Κροταλίας διαμένει ἐπὶ πετρωδῶν ὀρέων ἀκαλλιεργήτων καὶ κεκαλυμμένων ὑπὸ ἀγρίων ὁσπῶν. Ἐκλέγει κατὰ προτίμησιν τὰς θερμότερας διαμονάς, πηγῆς ἢ ρύακος ἄκραν, ὅπου τὰ μικρὰ ζῶα ἔρχονται ἵνα πίωσιν. Ἀγαπᾷ ὥσαύτως νὰ κρύπτεται ἐντὸς χάσματος ἐκ γηραιῶν δένδρων ἀνεστραμμένων καὶ ἐκριζωμένων σχηματιζομένου. Ὁ Ὄδουβὺν ἐνδοξὸς περιηγητὴς καὶ φυσικὸς ἐξ Ἀμερικῆς, λέγει ὅτι συχνάκις ὁ κροταλίας ἀπαντᾷται ἐν ναρκώδει καταστάσει ἅμα ἡ θερμοκρασία ἐστὶ ψυχρά.

Ὁ Κροταλίας ἀπολαύει σεβασμοῦ παρὰ διαφόροις τῆς Ἀμερικῆς λαοῖς· οἵτινες ἔμαθον ν' ἀπομακρύνωσιν αὐτὸν τῆς κατοικίας των δίχως νὰ τὸν φονεύσωσιν. Φαινόμενον μοναδικόν! διατείνονται ὅτι τὸ τρομερόν τοῦτο

ζῶον δὲν εἶναι ἀναίσθητον εἰς τοὺς ἤχους τῆς μουσικῆς καὶ ὁ Σατωβριὰν διηγεῖται πού τὰ ἐπόμενα.

« Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1791, λέγει ὁ ἐνδοξος συγγραφεὺς, περιηγούμεθα μετὰ τινων οἰκογενειῶν ἐκ τῆς ἀγρίας τῶν Οηποπιagnes φυλῆς. Ἡμέραν τινα ἐν πεδιάδι παρὰ τῇ ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ Gënëdie διαμένοντες, κροταλίας τις μᾶς ἐπλησίασεν. Μεταξὺ ἡμῶν ὑπῆρχεν ἄγριός τις ἐκ Καναδᾶ καταγόμενος, καὶ παίζων αὐλόν· ἠθέλησε νὰ μᾶς παρέξῃ θέαμα ἀξιопερίεργον καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὸν ὄφιν κρατῶν τὸ νέου εἶδους ὄπλον τὸν αὐλόν του. Ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ἐχθροῦ τὸ ὑπερήφανον ἔρπετόν συσπειροῦται ἀμέσως, πλατύνει τὴν κεφαλὴν, ἐξοκγώνει τὰς παρειάς, συστέλλει τὰ χεῖλη, καὶ δεικνύει τοὺς θανατηφόρους αὐτοῦ ὀδόντας καὶ τὸ ἐρυθροῦν καταστὰν στόμα. Ἡ δισχιδῆς γλῶσσα κινεῖται ἐκτὸς τοῦ στόματος μετὰ ταχύτητος, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξαστράπτουσιν ὡς ἄνθρακες πεπυρακτωμένοι, τὸ σῶμά του ὑπὸ λύσσης κατεχόμενον ὑψοῦται καὶ ταπεινοῦται ἀλληλοδιαδόχως ὡς φουσητήριον· αἱ λεπίδες αὐτοῦ ἀνορθοῦνται ἐπὶ τοῦ πλατυνθέντος δέρματος, καὶ ἡ οὐρά του, ἤχον ἀπαίσιον προξενούσα, πάλλει μετὰ ταχύτητος μεγίστης, ἐξομοιούσης αὐτὴν πρὸς λεπτὸν ἀτμόν. Τότε ἐκ τοῦ αὐλοῦ τοῦ Ἀμερικανοῦ ἐξέρχονται ἤχοι μουσικῆς. Ὁ ὄφις ποιεῖ κίνημα ἐκπλήξεως καὶ σύρει πρὸς τὰ ὀπισθεν τὴν κεφαλὴν του· ὀλίγον κατ' ὀλίγον κλείει τὸ φλογερὸν αὐτοῦ στόμα. Ὑπὸ τοῦ μαγικοῦ τῆς μουσικῆς ἀποτελέσματος ἐπηρεαζόμενος ἡρεμεῖ βαθμηδόν, οἱ ὀφθαλμοὶ χάνουσι τὴν λάμψιν των, αἱ τῆς οὐρᾶς δονήσεις καθίστανται ἥττον βίαιοι, καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς ἤχος ἐξασθενεῖ καὶ βαθμηδόν ἀποσβέννυται· αἱ κυκλοτερεῖς συσπειρώσεις τοῦ ἔρπετοῦ διανοίγονται, αἱ τοῦ δέρματος λεπίδες ἐπανέρχονται εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν θέσιν καὶ λάμψιν, καὶ στρέφων ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν, μένει ἀκίνητος ἐν θέσει ἡδονικῆς προσοχῆς καὶ ἐκστάσεως. Τότε ὁ Ἀμερικανὸς προχωρεῖ βήματά τινα καὶ ἐκ τοῦ αὐλοῦ τοῦ ἤχοι μονότονοι καὶ βραδεῖς ἐξέρχονται· ὁ ὄφις χαμηλόνει τὸν αὐχένα, ἀνοίγει διὰ τῆς κεφαλῆς τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ λεπτὰ χόρτα καὶ ἔρπει ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τοῦ μουσικοῦ, σταματῶν ὁσάκις ἐκεῖνος ἵσταται καὶ ἀρχίζων ἐκ νέου βαδίζων ἄμα ἐκεῖνος προχωρήσῃ. Οὕτως ὠδηγήθη ἐκτὸς τῆς πεδιάδος, ἐν μέσῳ πληθύος θεατῶν Εὐρωπαίων καὶ μὴ, μόλις πιστευόντων τοὺς ὀφθαλμοὺς των.»

Συμφώνως διηγοῦνται ὅτι ὁ κροταλίας οὐδέποτε ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐὰν μὴ ὑπ' ἐκείνου προσβληθῇ. Ὅπως δὲ ποτε ὁμοῦ ἐστὶ γείτων τὰ μάλα ἐπικίνδυνος καὶ τὸ τῆς ἐξολοθρεύσεως αὐτοῦ μέσον μεγίστου ἐνδιαφέροντος ἄξιον· ὁ χοῖρος ἐστὶν ἐν τῶν σπουδαιότερων μέσων. Εἰς τὴν βόρειον καὶ νότιον Ἀμερικὴν, ὁσάκις ἀγρός τις ἢ ἐπαυλὶς κατοικηθῇ ὑπὸ τῶν ἀγρίων αὐτῶν ἔρπετων ἢ ὅς μετὰ τῶν νεογνῶν τῆς εἰσάγεται καὶ οἱ ὄφεις ἐξαφανίζονται. Ὡς εἰκάζεται, τὸ λιπῶδες μέρος τῆς σαρκὸς τὸ περικαλύπτον τὸ ζῶον τοῦτο οὐδόλως ὑπὸ τοῦ δηλητηρίου ἐπηρεάζεται· ἄλλως τε δὲ μεγίστην εὐρίσκει ἡδονὴν εἰς τὸ κρέας τοῦ ἔρπετοῦ καὶ τὸ καταδιώκει μετὰ ζέσεως. Ὅταν ὁ χοῖρος παρατηρήσῃ τὸν κροταλίαν, διηγεῖται ὁ Δωρ Ἰωνάθαν Φραγκλῖνος, κτυπᾷ τὰς σιαγόνας του καὶ αἱ τρίχες του ὠρθοῦνται· ὁ ὄφις συ-

σπειροῦται ὅπως προσβάλη τὸν ἐχθρόν, ἀλλ' ὁ χοῖρος ἄνευ οὐδενὸς φόβου πλησιάζει καὶ δέχεται τὸ κτύπημα ἐπὶ τῶν λιπωδῶν πτυχῶν τῶν ἐπὶ τῶν σιαγόνων σχηματιζομένων· εἴτα θέτει τὸν πόδα ἐπὶ τῆς οὐρᾶς τοῦ ὄφεως, διασπαράττει μὲ τοὺς ὀδόντας τὸ σῶμα τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τὸ καταβροχθίζει μετὰ γρυλισμῶν εὐαρεσκείας.

Ὁ χοῖρος δὲν εἶναι τὸ μόνον ζῶον ὅπερ ὁ ἄνθρωπος μεταχειρίζεται πρὸς ἐξόντωσιν τοῦ κροταλίου. Ὁ Δ. Λαβιζὼν διαμείνας ἐπὶ πολὺ ἐν ταῖς Γαλλικαῖς Ἀντίλλαις ἐδημοσίευσεν ἔργον πολλῆς μελέτης ἄξιον ἐν τῷ ὁποίῳ ἐξιστορεῖ τὰς σημαντικὰς πρὸς ἀφανισμόν τῶν κροταλιῶν ὑπηρεσίας πτηνῶν τινῶν, ἰδιαζόντως δὲ τοῦ Ὀφιοδιώχτου.

Οἱ κροταλῖαι δὲν εἶναι μόνον ζῶντες ἐπίφοβοι· τὰ δηλητηριοῦχα αὐτῶν ἄγκιστρα διαφυλάττουσι καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὄφεως τὴν φονικὴν τῶν ἐνέργειαν.

Ὁ Κύριος Ρουσώ, βοηθὸς ἐν τῷ τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας ἐν Παρισίοις Μουσείῳ, ἐπέφερεν ἀκαριαῖον θάνατον εἰς περιστερὰς, διότι ἄγκιστρα, πρὸ δύο ἡμερῶν ἀποθανόντος κροταλίου, ἐνέπηξεν ἐν ταῖς σάρκασι τῶν. Οὕτως οἱ φυσικοὶ μετὰ μεγίστης πρέπει προσοχῆς νὰ ἐγγίῳσι τὸν σκελετὸν κροταλίου, ἔστω καὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν φονευθέντος, ἢ τὰ πτώματα αὐτῶν τὰ ἐν τῷ οἰνοπνεύματι διατηρούμενα. Τὸ ἐπόμενον περιστατικὸν καταδεικνύει ὅποσον αἱ δηλητηριώδεις τῶν ἄγκιστρων τοῦ κροταλίου ἐνέργειαι εἰσὶ διαρκεῖς καὶ ἀκμαῖαι. Κάτοικος τῶν Ἀντιλλῶν διεγχείσας εἰς τὸν πόδα ὑπὸ κροταλίου διὰ τῶν χονδρῶν αὐτοῦ ὑποδημάτων, ἀπεβίωσεν οὐδόλως τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου ὑποπτευθέντες. Ὁ υἱὸς τοῦ κληρονομῆσαι τὰ ὑποδήματα ἔπεσεν ἀσθενῆς καὶ ἠκολούθησε τὸν πατέρα του. Τότε πωληθέντων τῶν ὑπαρχόντων τοῦ μακαρίτου, εἰς ἀδελφός, ἐποφθαλμιῶν, ὥς φαίνεται, τὰ ἀπαίσια ἐκεῖνα ὑποδήματα, τὰ ἠγόρασεν, ἐφόρεσεν ἅπαξ αὐτὰ καὶ ἀπέθανεν.

Οἱ ἀλλεπάλληλοι οὗτοι θάνατοι ἐπέσυρον τέλος τὴν προσοχὴν τῶν ἱατρῶν· ἐξετάσαντες δὲ τὰ ὑποδήματα εὗρον τὸ ἄγκιστρον τοῦ κροταλίου ἐμπεπηγμένον ἐν τῷ τῶν ὑποδημάτων δέρματι, καὶ τοῦτο ἔδηξεν ἀλληλοδιαδόχως τὰ τρία δυστυχῆ θύματα.

Πέντε ἕτερα εἶδη ἀμερικανικῶν κροταλιῶν εἰσὶ γνωστὰ ἅπερ ἐν σιγῇ παρατρέχομεν.

Οἱ Τριγωνοκέφαλοι καθ' ὅλα ὅμοιοι τῶν κροταλιῶν διαφέρουσι κατὰ τὴν οὐρὰν ἣτις ἀπολήγει εἰς ὄξυ καὶ στερεῖται κροτάλων. Τὰ κυριώτερα τοῦτου εἶδη εἶναι ὁ κίτρινος Τριγωνοκέφαλος ὁ προσεπιλεγόμενος κίτρινος ὄφις τῶν Ἀντιλλῶν, καὶ ἡ Ἐχιδνα ἡ λογχοφόρος.